

प्रदेश नम्बर ७, प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषदका सदस्यको आचारसंहिता, २०७४

प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत मिति : २०७४/११/१६

प्रस्तावना :

प्रदेश नम्बर ७ को प्रदेश कार्यपालिका प्रतिको जनआस्था बृद्धि गरी मन्त्रिपरिषद सदस्यहरुको प्रतिष्ठा र गरिमालाई उच्च राख्दै, मन्त्रिपरिषद सदस्यबाट व्यक्तिगत एवं सामुहिक रूपमा हुने कार्यसम्पादनलाई स्वतन्त्र, निष्पक्ष र पारदर्शी तवरबाट सञ्चालन गर्न एवं प्रदेश सरकारबाट हुने काम कार्यवाहीलाई उत्तरदायी, पारदर्शी, जनसहभागीतामूलक, मितव्ययी बनाई सुशासन प्रवर्द्धन गर्न र मन्त्रिपरिषद सदस्यको आचरण र व्यवहारका विषयमा आधारभूत मानकहरु निर्धारण गरी नियमन गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा १६२ बमोजिम कार्यकारिणी अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश नम्बर ७, प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषदले यो आचारसंहिता जारी गरेको छ ।

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

१.१. यो संहिताको नाम "प्रदेश नम्बर ७, प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद सदस्यको आचारसंहिता, २०७४" रहेको छ ।

१.२. यो आचारसंहिता मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत भएपछि लागु हुने छ ।

२ परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आचारसंहितामा,

२.१. "आचारसंहिता" भन्नाले मन्त्रिपरिषद सदस्यको आचारसंहिता, २०७४ लाई जनाउछ ।

२.२. "आचरण" भन्नाले मन्त्रिपरिषद सदस्यबाट पालन गर्नुपर्ने वानी, व्यहोरा, व्यवहार, चालचलन वा चरित्र समेतलाई सम्झनुपर्छ ।

२.३. "मन्त्री" भन्नाले मुख्यमन्त्री, मन्त्री, राज्यमन्त्री तथा सहायक मन्त्रीलाई जनाउछ ।

२.४. "परिवारको सदस्य" भन्नाले मन्त्रीसंग बस्ने तथा निज आफैले पालन पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, छोरा, अविवाहिता छोरी, धर्मपुत्र, अविवाहिता धर्मपुत्री, बाबु, आमा वा सौतेनी आमा सम्झनु पर्छ । सो शब्दले निजको बाजे, बज्यै, सासु, ससुरा तथा एउटै निवासमा सगै बस्ने समेतलाई जनाउछ ।

२.५. "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश नम्बर ७ मा रहेका मन्त्रालय सम्झनुपर्छ । सो शब्दले मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालय समेत सम्झनुपर्छ ।

२.६. "मन्त्रिपरिषद" भन्नाले प्रदेश नम्बर ७, प्रदेश सरकारको मन्त्रिपरिषद सम्झनुपर्छ ।

२.७. "मन्त्रिपरिषद सदस्य" भन्नाले प्रदेश नम्बर ७, प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषदमा रहने मन्त्रीहरुलाई जनाउछ ।

३. आचारसंहिता पालना गर्नुपर्ने : यस आचारसंहिताको पालना गर्नु मन्त्रिपरिषदका प्रत्येक सदस्यको कर्तव्य हुनेछ ।

४. मन्त्रिपरिषद सदस्यको पेशागत आचरण :

४.१. मन्त्रिपरिषद सदस्यले सार्वजनिक हित, स्वार्थ र मन्त्रालयको मर्यादालाई सर्वोपरी राखी आफूलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी स्वतन्त्र, निष्पक्ष, इमान्दार र उत्तरदायी भई पुरा गर्नुपर्नेछ ।

४.२. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ पूर्ति गर्ने उद्देश्यले कुनै अवाञ्छनीय प्रभाव पार्न हुँदैन र पदिय मर्यादा विपरित हुने गरी कुनै संस्था वा व्यक्तिसंग अवाञ्छित सम्पर्क राख्नु हुँदैन ।

४.३. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफ्नो पद र पदिय मर्यादा कायम राखी सदैव अनुशासनमा बस्नुपर्ने छ र समाजमा विद्यमान सार्वजनिक नैतिकता र आचरण अनुकूलको व्यवहार गर्नुपर्नेछ ।

४.४. मन्त्रिपरिषद सदस्यले नेपालको संविधान, प्रचलित नेपाल कानून, प्रदेश कानून, नेपाल पक्ष रहेको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिमा भएका प्रावधानहरु त्यसमा अर्न्तनिहित मानवअधिकार तथा अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनका सिद्धान्त र मूल्य मान्यताप्रति प्रतिवद्ध रही मानवीय मर्यादाको सम्मान र संरक्षण गर्दै आफ्नो कार्यसम्पादन गर्नुपर्छ र प्रचलित कानूनको पालना गर्न उत्प्रेरित गर्ने र आफूलाई गेल मोडल को रूपमा प्रस्तुत गर्नुपर्छ ।

४.५. मन्त्रिपरिषद सदस्य मन्त्रिपरिषदको बैठकमा शिष्टतापूर्वक प्रस्तुत हुनुपर्दछ ।

४.६. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफूले सम्पादन गर्नुपर्ने कुनै कार्यका सम्बन्धमा आफ्नो व्यक्तिगत वा निजी स्वार्थ गाँसिएको भएमा वा त्यस्तो विषयमा संलग्न व्यक्ति आफ्नो नातेदार भएमा वा त्यस्तो विषयमा कुनै आरोवारको सिलसिलामा निजसंग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित भएमा सो विषयमा हुने छलफल र निर्णयबाट अलग रहनुपर्छ ।

४.७. मन्त्रिपरिषद सदस्यले गर्ने हरेक काम कारवाहिमा सार्वजनिक उद्देश्यलाई महत्व दिने तथा निजी स्वार्थ र सार्वजनिक स्वार्थ बीच द्वन्द उत्पन्न हुने स्थिति भएमा स्पष्टरूपमा सार्वजनिक स्वार्थका पक्षमा उभिनुपर्छ ।

४.८. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफ्नो कार्यसम्पादनको सिलसिलामा प्रचलित कानून बमोजिम गोप्य गन्नुपर्ने विषयमा गोपनियता कायम राख्नुपर्छ ।

४.९. मन्त्रिपरिषद सदस्यले गैरकानूनी रूपमा काम गर्नेउपर उचित कारवाही गराउन उद्यत रहनुपर्छ ।

४.१०. मन्त्रिपरिषद सदस्यले कार्यसम्पादका क्रममा अन्तर मन्त्रालय समन्वय कायम गर्ने प्रयत्न गर्नु पर्छ ।

४.११. प्रचलित कानूनी व्यवस्थाको अधिनमा रही मुख्यमन्त्री र मन्त्री सामुहिक रूपमा प्रदेश सभाप्रति उत्तरदायी हुनुपर्छ र मन्त्री आफ्नो मन्त्रालयको कामका लागि व्यक्तिगत रूपमा मुख्यमन्त्री र प्रदेश सभाप्रति उत्तरदायी हुनुपर्छ ।

४.१२. संघियता सम्बन्धी प्रचलित संवैधानिक एवं कानूनी व्यवस्था अनुरूप शासनका संवाहक बीच आवश्यक समन्वय गर्नुपर्दछ ।

४.१३. मन्त्रीले आ आफ्नो मन्त्रालयको पुजिगत एवं साधारण तर्फको बजेट, कार्यक्रम र आय व्ययको विवरण आ आफ्नो मन्त्रालयको वेबसाइटमा नियमित रूपमा अद्यावधिक गरी राख्नुपर्ने र सोको सार्वजनिक गरी पारदर्शिता कायम राख्नु पर्ने छ ।

४.१४. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफ्नो मन्त्रालय सम्बद्ध बजेट तथा कार्यक्रमको सञ्चालनमा निर्धारित मापदण्ड र गुणस्तरको पालना गर्ने गराउनेतर्फ स्वयम क्रियाशिल रहनुपर्दछ ।

४.१५. मुख्यमन्त्रीले विदेशी कूटनीतिक नियोगका पदाधिकारी र अन्य विदेशी निकायका प्रतीनिधी संग भेट गरेको विषयमा प्रदेश प्रमुख समक्ष जानकारी दिनुपर्नेछ । साथै अन्य मन्त्रीले समेत विदेशी कूटनीतिक नियोगका पदाधिकारी र अन्य विदेशी निकायका प्रतीनिधीसंग भेट गर्नुपूर्व मुख्यमन्त्रीसंग लिखित वा मौखिक स्वीकृत लिई भेट गर्नुपर्नेछ र सांदीभक विषयहरूको बारेमा मुख्यमन्त्रीसमक्ष प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

५. मन्त्रिपरिषद सदस्यको सदाचार सम्बन्धी आचरण :

५.१. मन्त्रिपरिषद सदस्यको हरेक क्रियाकलाप सदाचारपूर्ण हुनुपर्दछ । सदाचार विपरित देखिने कुनैपनि कार्य गर्नवाट मन्त्रिपरिषद सदस्य अलग रहनुपर्दछ ।

५.२. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफ्नो परिवार, नातेदार वा अन्य सामाजिक सम्बन्धका व्यक्तिहरूलाई आफूले सम्पादन गर्ने कार्य वा निर्णयमा अनुचित प्रभाव पार्न दिनु हुदैन । साथै आफ्नो वा आफ्नो परिवारका सदस्यको वा अरु कसैको नीजि स्वार्थ पूर्तिका लागि आफ्नो पदिय हैसियतको उपयोग गर्न वा गर्न दिनु हुदैन ।

५.३. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफ्नो र आफ्नो परिवारका नाममा रहेको चल तथा अचल सम्पतिको विवरण शपथ लिएको ३० दिनभित्र तोकिएको ढाँचामा २ प्रति मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालय समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयले सो को

एक प्रति विवरण आफनो वेबसाइटमा राख्ने छ र सर्वसाधारणको जानकारीका लागि अन्य सञ्चारका माध्यमबाट समेत सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

५.४. मन्त्रिपरिषद सदस्यले आफैले वा आफनो परिवारको सदस्यमाफत आफनो कामसंग सम्बन्धित व्यक्तिहरूसंग दान, उपहार चन्दा स्वीकार गर्न, सापटी वा आर्थिक लेनदेन गर्न वा अन्य कुनै प्रकारको आर्थिक प्रलोभनमा पर्न वा कमिशन वा गैरकानूनी रूपमा रकम प्राप्त गर्न हुदैन ।

५.५. मन्त्रिपरिषद सदस्यले सदैव पेशागत निष्ठा साथ कार्यसम्पादन गर्नुपर्छ र आम जनतालाई सुशासनको प्रत्याभुति दिलाउन प्रयत्न रहनु पर्दछ ।

५.६. मन्त्रिपरिषद सदस्यको आचरण र व्यवहार प्रदेश कार्यपालिका प्रति जनताको आस्था र विश्वास बढाउने किसिमको उच्च नैतिकताउन्मुख हुनुपर्ने छ ।

५.७. मन्त्रिपरिषद सदस्यले सदैव आफनो आचरण प्रति गहिरो एवं अटुट विश्वासमा हुनुपर्नेछ ।

५.८. मन्त्रिपरिषद सदस्यले कानून वमोजिम सार्वजनिक संस्थालाई आफु र आफनो परिवारले तिर्नुपर्ने वा बुझाउनुपर्ने कर शुल्क, महसुल लगभयतका दायित्वहरु यथासमयमा बुझाउनुपर्छ ।

५.९. मन्त्रिपरिषद सदस्यले पदिय मर्यादा कायम राखी मर्यादित पोशाकको अवलम्बन गर्नुपर्दछ ।

५.१०. मन्त्रिपरिषद सदस्यले भडकिलो, खर्चिलो सामाजिक व्यवहार नगरी मितव्ययी व्यवहार प्रदर्शन गर्नुपर्दछ ।

५.११. कानूनले गोप्य राख्नुपर्ने विषयमा बाहेक आदेशको श्रृङ्खलाअनुरूप सम्बद्ध विषयमा सरोकारवालाई सुसुचित गर्नुपर्दछ ।

५.१२. मन्त्रिपरिषदका सदस्यहरूले मन्त्रिपरिषदमा विचाराधिन रहेको विषयमा मन्त्रिपरिषदबाट निर्णय नुभणसम्म वा सञ्चार माध्यम वा व्यक्तिगत रूपले सार्वजनिक गर्नुहुदैन ।

६. मन्त्रिपरिषद सदस्यको क्षमता विकास सम्बन्धी आचरण :

६.१. मन्त्रिपरिषद सदस्यले सदैव अध्ययनशील रहि आफनो व्यवसायिक व्यक्तित्व स्थापित गर्नु पर्छ । साथै आफना मन्त्रालयका कर्मचारी एवं सहयोगिहरूलाई समेत अध्ययनशील हुन प्रोत्साहन गरी आवश्यक विषयमा तालिम, गोष्ठी अन्तर्क्रिया र अवलोकन भ्रमण समेतको आयोजना गर्ने कार्यलाई प्रार्थमिकतामा राख्नुपर्दछ ।

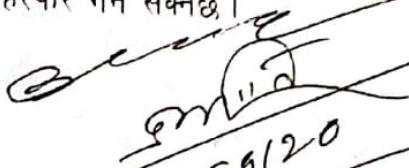
६.२. मन्त्रिपरिषद सदस्य संविधान, कानून, नीति र मान्य सिद्धान्त एवं नविनतम अवधारणासंग सदैव परिचित र अध्यावधिक रहि त्यसको परिपालना गर्न प्रतिबद्ध रहनुपर्छ ।

७. अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था : यस आचारसंहिताको पालना भए नभएको सम्बन्धमा मुख्यमन्त्रीले अनुगमन गर्ने वा गराउने छ र सो बमोजिम आचारसंहिता पालना नभएको देखिएमा सचेत गराउन सक्ने छ।

८. वचाउ :

८.१. यो आचारसंहितामा लेखिएको कुनै कुरा प्रचलित नेपाल कानूनसंग वार्तिकमा वार्तिकको हदसम्म प्रचलित नेपाल कानूनमा लेखिएको कुरा नै मान्य हुने छ।

८.२. मन्त्रपरिषदले यस आचारसंहिताको आवश्यकताअनुसार हेरफेर गर्न सक्नेछ।

206999/20
प्रमुख अधिकारी